

IMPRESSUM

Bubamara je tromjesečnik udruge Eko Liburnia.

IZDAVAČ

Eko Liburnia

Udruga za razvitak eko-turizma, ekološke poljoprivrede i zaštite okoliša

Jelačićev trg 1/III, 51000 Rijeka
web adresa: www.eko-liburnia.hr

POKROVITELJ

Zadruga AgriBioCert

Veli dvor 11, 51513 Omišalj
web adresa: www.agribiocert.hr

BROJ 10
LIPANJ 2016.

Once we plant these palm trees who's going to know the difference?

U OVOM BROJU:

BORBA PROTIV NAMETNIKA

2 Zatravljanje voćnjaka i vinograda pogoduje korisnim kukcima i oprašivačima

NOVOSTI

4 Vuna? Najbolje gnojivo za usjeve

5 GMO kulture- po prvi put registriran pad u proizvodnji

6 Bayer nudi 62 milijarde dolara za Monsanto

7 Nikako da nam stigne ljeto. Očekuje li nas kasna berba grožđa?

7 FERRERO planira udvostručiti kupovinu kakaa od Fairtrade proizvođača

8 Kontaminacija vina pesticidima postala problem na svjetskoj razini

8 Registrirana rekordna prodaja Fairtrade banana

9 Europski med „bogat“ antibioticima

EKOLOŠKA PROIZVODNJA

10 Ekološka poljoprivreda nije zastarjela poljoprivredna praksa iz vremena kada tehnologije nisu postojale

NASLOVNICA

11 Palmino ulje, u čemu je problem?

12 Moramo li kupovati samo proizvode sa „održivim“ palminim uljem?

IZ EUROPSKE UNIJE

14 TTIP bi mogao uništiti europsku poljoprivredu

15 Američke udruge tjeraju EU da odobri GMO soju

16 „Endokrini remetilji“ u sredstvima za zaštitu bilja i biocidima- pooštreni kriteriji EU

ZANIMLJIVOSTI

18 Ekološka i biodinamička poljoprivreda: koje su razlike?

19 Tuna u konzervi nije dobra za morski ekosustav: evo i zašto

22 Stiže nam „umjetno“ meso proizvedeno in vitro

23 Veganska dijeta bez glutena: tko je rekao da nije moguća?

24 VEGGIE BUS: pokretna trgovina voća i povrća

Vuna? Najbolje gnojivo za usjeve

Američke udruge tjeraju EU da odobri GMO soju

Veganska dijeta bez glutena: tko je rekao da nije moguća?

Zatrtljivanje voćnjaka i vinograda pogoduje korisnim kukcima i oprašivačima

Visoka trava u međuredovima voćnjaka omogućuje nastanjivanje korisnih kukaca i grinja, koji aktivno sudjeluju u kontroli nametnika te oprašivača (pčele, bumbari, itd.) koji oprašuju biljke.

U ovom članku opisat ćemo vam najbolje načine za održavanje trave u međuredovima kako biste pridonijeli nastanjivanju korisnih kukaca.

Uloga korisnih kukaca i grinja

Puno se govori o korisnim kukcima i grinjama, ali koji su razlozi zbog kojih su ove male životinje tako korisne u voćnjacima i vinogradima?

Kao prvo, važno je napomenuti da u prirodnom habitatu najveći neprijatelji kukaca su upravo drugi kukci i grinje; može se čak reći da za svakog kukca koji jede lišće postoji barem jedan prirodni neprijatelj koji drži pod kontrolom populaciju tog nametnika.

I u poljoprivrednim površinama postoji taj sustav kontrole, pod uvjetom da je primjena insekticida minimalna te da se uzgajaju različite kulture.

Prirodni neprijatelji se mogu podijeliti u dvije velike kategorije: grabežljivce i parazite.

Grabežljivci su pravi lovci koji se hrane svojim plijenom te tako drže pod kontrolom populaciju štetnih kukaca. Najpoznatiji grabežljivac je bubamara koja se hrani lisnim ušima.

Kukci paraziti imaju malo kompliciranije ponašanje: ženke polažu jajašca unutar tijela drugog kukca. Larve se potom hrane kukcem te ga dovode u smrt. Primjer kukca parazita je osica *Aphelinus mali*, endoparazitoid

jabučne krvave uši koji se razvija unutar tijela odrasle uši.

Još jedan razlog zbog kojeg su neke vrste kukaca korisne za voćnjak i ekosustav općenito je oprašivanje. Među tim vrstama nalazimo pčele, bumbari i solitarne pčele.

Osica *Aphelinus mali* parazitira u krvavoj uši

Važnost travnog pokrivača u međuredovima

Spontana vegetacija ima dvije funkcije: ona predstavlja izvor hrane (nektar, pelud, itd.) za sve oprašivače, za većinu grabežljivaca i parazita te utočište za ostale kukce i grinje kojim se grabežljivci i paraziti mogu hraniti.

Zatrtljivanje međuredova ima i druge pogodnosti: olakšava prolaz strojeva, osobito tijekom kišnih razdoblja, jer trava povećava otpor tla koji lakše podnosi težinu strojeva; smanjuje eroziju tla, povećava aeraciju tla te količinu organske tvari u tlu. Sve te prednosti naposljetku pridonose plodnosti tla.

Iako se uvijek preporuča zatrtljivanje međuredova potrebno je procijeniti i dostupnost vode. Kod mladih nasada (prve dvije do tri godine od sadnje) savjetuje se pokrivanje međuredova plastičnim materijalom

kako bi se onemogućilo širenje trava koje bi konkurirale za vodu sa mladim nasadom.

Osim konkurencije za vodu, zatravljivanje međuredova ima još jednu manu. Naime, visoka trava može privući neželjene goste poput miševa, puževa i mrava.

Izvršiti maksimalno 2 do 3 košnje tijekom vegetativnog razdoblja.

Gospodarenje travnim pokrivačem

Kao što smo već spomenuli, zatravljivanje međuredova poboljšava bioraznolikost unutar voćnjaka i vinograda. Stoga, trava se ne smije kositi prečesto. Savjetujemo vam da izvršite dvije do maksimalno tri košnje tijekom vegetativnog razdoblja. Najbolje je ne kositi sve međuredove istovremeno. Također, prva košnja se ne smije izvesti prerano jer morate pričekati cvatnju trava koja će privući korisne kukce.

Cvatnja maslačka u međuredovima vinograda.

Ako planirate primijeniti insekticid, a trave su već procvale, najbolje je kositi međuredove prije primjene sredstva kako biste zaštitili korisne kukce.

Zatravljivanje može biti prirodno, ako dopuštate rast spontanoj vegetaciji ili umjetno, ako sami zasijete nekoliko vrsta trava.

Općenito spontana vegetacija je bolja opcija, ne samo radi manjih troškova, nego i zato što je teško pronaći biljne vrste koje će se prilagoditi uvjetima u vašem voćnjaku.

Biljke koje obično spontano rastu u voćnjacima su primjerice maslačak, svinđuša, djetelina, čestoslavica, kamilica, poljska gorušica, itd. Cvatnja tih biljaka privlači mnogo kukaca te, obzirom da te biljke imaju različito vrijeme cvatnje, garantiraju prisutnost kukaca tijekom cijele sezone.

Postoje i biljne vrste koje su vrlo korisne za očuvanje korisnih kukaca iako nemaju upadljiv procvat. To su primjerice kopriva i kiselica koje pogoduju očuvanju populacije bubamara.

Zatravljivanje facelijom se preporuča poljoprivrednicima koji se bave i pčelarstvom.

Neke biljne vrste proizvode velike količine nektara te se mogu koristiti u međuredovima u gospodarstvima koji se, osim voćarstvom, bave i pčelarstvom. Primjeri takvih biljnih vrsta su facelija, koja proizvodi nektar tijekom ljetne sezone i djetelina.

(IZVOR: www.informatoreagrario.it)

Vuna? Najbolje gnojivo za usjeve

U Europi se uzgaja 100 milijuna ovaca te se ukupno proizvede 200 tisuća tona neiskorištene vune. Grupa znanstvenika, predvođena Claudiom Toninom iz instituta CNR – ISMAC, je razvila sustav za transformiranje vune u gnojivo.

Profesore Tonin, što je projekt GreenWoolf?

„Svake se godine u Italiji i Europi proizvede na tisuće tona vune koja nema komercijalnu korist te stoga ili spalji ili odlaže u deponijama. Moj je tim razvio sustav za pretvaranje te vune u gnojivo“.

Tko je sudjelovao u projektu?

„Dobili smo financijsku potporu od Europske unije putem Life fondova. S nama radi odsjek primjenjene znanosti i tehnologije iz Sveučilišta u Torinu te tekstilno – mehanička tvrtka Obem iz Bielle“.

Kako funkcionira proces pretvaranja vune u gnojivo?

„Vuna se stavlja u stroj koji koristi zasićenu paru na 180 °C kako bi se runo pretvorilo u hidrolizirane bjelančevine koje predstavljaju dobro gnojivo“.

Koje su glavne značajke ovog gnojiva?

„Istraživanja provedena od strane Sveučilišta u Torinu su pokazala da se radio o biostimulansu.

Osim toga, tek ostrižena, neoprana vuna bogata je hranjivim tvarima koji se polako otpuštaju u tlo. Vuna

sadržava ugljik (50%), dušik (16-17%) i sumpor (3-4%) koji igraju ključnu ulogu u prehrani biljaka“.

Koje su prednosti poljoprivrednika u korištenju tog sustava?

„Tko uzgaja ovce, bilo za meso ili mlijeko, mora šišati ovce jednom godišnje po cijeni od 2 eura po grlu. Ima

sreće ako uspije prodati vunu za 30 centi, ali svejedno gubi 1,7 euro po ovci.

Ako odluči odnijeti tu vunu u odlagalište mora platiti prijevoz i uklanjanje. Međutim, ako odluči pretvoriti vunu u gnojivo može čak i zaraditi“.

Koje su mogućnosti u tom sektoru?

„U Europi se proizvodi 200 tisuća tona neiskorištene vune. Da bi svu tu vunu pretvorili u gnojivo trebalo bi nam 800 postrojenja, svaki sa kapacitetom od 100 kila. Europska banka se pokazala voljom financirati uzgajivače po subvencioniranim stopama. To bi otvorilo nova radna mjesta te pozitivno utjecalo na ekonomiju“.

Jesu li postrojenja ekonomski održiva?

„Mali stroj sa kapacitetom od 100 kg, koji ne zahtjeva specijalizirane tehničare, postaje isplativ nakon dvije godine prodavajući gnojivo za 50 centi po kilogramu“.

Cijena gnojiva nije baš niska...

„Postoje na tržištu gnojiva, koja sadržavaju vunu i koji se prodaju za puno veću cijenu“.

Svake se godine u Europi proizvede 200 tisuća tona neiskorištene vune.

Nije rečeno da će uzgajivači ovaca biti u stanju upravljati tim procesima i takvim tržištem...

„Naravno. Ideja je da se uzgajivači udruže kako bi kupili strojeve i prodavali gnojivo posrednicima“.

Da li je gnojivo koje proizvodite certificirano?

„Trenutno smo u postupku certifikacije. Već smo odradili laboratorijska ispitivanja i sad smo ispitujemo proizvod na vinovu lozu, šumskom voću i krumpiru“.

Kako izgleda to gnojivo?

„Sve ovisi o trajanju proces hidrolizacije. Ako traje 1 sat dobit ćemo gustu tekućinu, poput meda, koja se zatim miješa sa inertom biljnom podrijetla i pretvara u pelet. Ako produžimo trajanje procesa dobit ćemo tekućinu“.

(IZVOR: agronotizie.imagelinenetwork.com)

PROCES: vuna – obrada sa zasićenom parom – gnojivo-primjena gnojiva na pašnjaku

GMO kulture- po prvi put registriran pad u proizvodnji

Južna Amerika je kontinent gdje se nalazi najveća koncentracija GMO usjeva. Od ukupno 179 milijuna hektara pod GMO kulturama, na tom se kontinentu uzgajaju GMO kulture na čak 97 milijuna hektara.

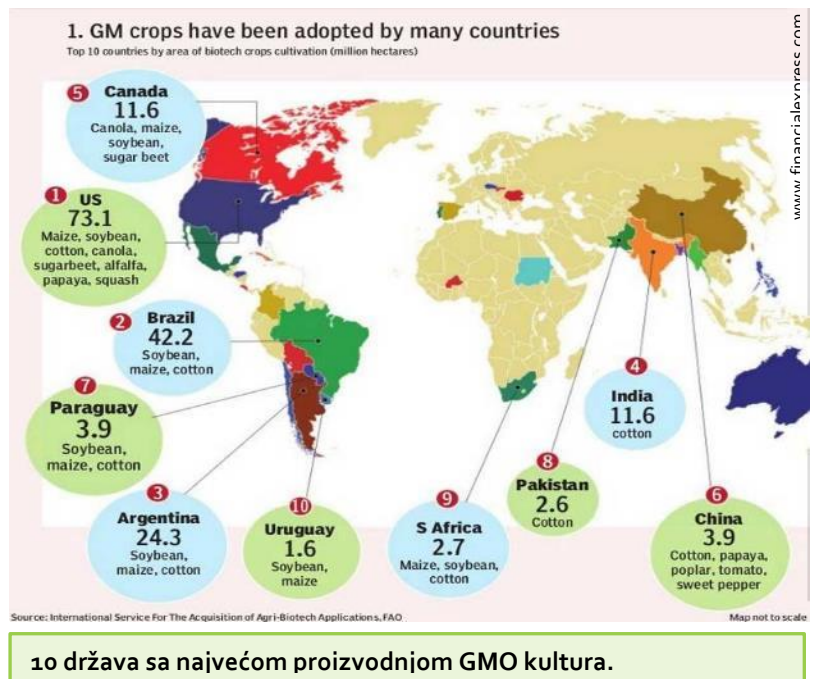
Što se tiče država koje uzgajaju najveći broj GMO kultura, na prvom se mjestu nalazi Indija sa svojih 11 milijuna hektara GMO pamuka. Trenutno čak 95% pamuka koji se uzgaja u Indiji je genetski modificiran.

Prema izvješću međunarodne mreže International Service for the Acquisition of Agri-Biotech Application trenutno 18 milijuna poljoprivrednika se oslanja isključivo na GMO kulture; u većini slučajeva je riječ o malim poljoprivrednicima.

Međutim, u 2015. godini je, po prvi put u posljednjih 20 godina, registrirano smanjenje u površinama pod GMO usjevima i to za 1%.

Prema mišljenju međunarodne mreže International Service for the Acquisition of Agri-Biotech Application razlog tomu leži u niskim cijenama hrane i razornoj suši u Južnoafričkoj Republici.

Istovremeno sa izlaskom izvješća o smanjenju GMO površina znanstvenici iz sveučilišta Purdue iz

Lafayette-a (SAD) su procijenili da bi se bez GMO kultura cijene hrane povećale za 1 – 2 %.

Prema mišljenju tih znanstvenika, rast u cijenama bi bio posljedica smanjenja prinosa, osobito za neke kulture. Samo u SAD-u proizvodnja bi se smanjila za 18 %. Smanjenje bi se posebice odnosilo na kukuruz, soju i pamuk. Slijedom toga, cijene tih proizvoda bi se na tržištu povećale za čak 28 %.

(IZVOR: www.teatronaturale.it)

Bayer nudi 62 milijarde dolara za Monsanto

Bayer, njemački konglomerat čija proizvodnja ide od aspirina do herbicida, je objavio prijedlog za preuzimanje američke korporacije Monsanto za 62 milijarde dolara u gotovini.

Sporazum, ako do njega dođe, će predstaviti najveće preuzimanje od strane njemačke tvrtke te će stvoriti globalnu silu koja će nuditi svašta poljoprivrednicima, od sjemena do kemijskih sredstava za kulture.

Agro - industrijski sektor se nalazi pred važnim procesom konsolidacije nakon sporazuma između Dow Chemical-a i Dupont-a te Syngente i Chem China-e. Ako dođe do spajanja Bayer-a i Monsanto, BASF će ostati jedina samostalna tvrtka među najvažnijim konkurentima tog sektora.

„Nedavno su se predstavnici Bayer-a sastali sa članovima administracije tvrtke Monsanto kako bi razgovarali o mogućem preuzimanju“, izjavila je tvrtka Bayer te dodala „preuzimanje bi dodatno ojačalo Bayer te bi time ona postala vodeća tvrtka u tom biznisu.“

Monsanto trenutno vrijedi 42 milijarde dolara (oko 37 milijardi eura), dok Bayer vrijedi dvostruko više.

ChemChina je prošle godine preuzela tvrtku Syngenta za 43 milijarde dolara.

Prošlog ljeta, Monsanto je bezuspješno pokušala preuzeti tvrtku Syngenta. Syngenta je naposljetku odlučila da će je preuzeti kineska tvrtka Chem China za 43 milijarde dolara.

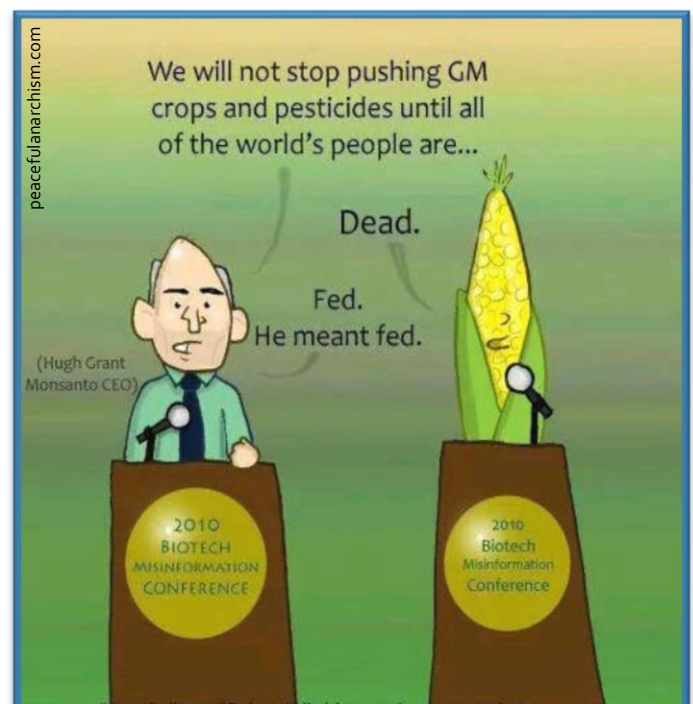
Stoga, ako ta dva dogovora budu uspješna, dvije tvrtke, Syngenta-ChemChina i Dow-DuPont, će posjedovati više od polovice agro-kemijskog sektora (51%).

„Svjetska populacija će preći 9 milijardi stanovnika u 2050. godini što će predstavljati veliki izazov za čovjeka i za planet. Znamo da možemo pronaći rješenja za te izazove“: taj se citat nalazi na web stranici DuPont-a. Međutim, slične se mantre mogu naći na web stranicama svih velikih tvrtki agrobiznisa.

Prema riječima Etc grupe, 1981. godine postojalo je 7.000 tvrtki u svijetu koje su se bavile proizvodnjom sjemena. Nakon 30 godina, samo 6 korporacije kontrolira 63% svjetskog tržišta sjemena te 75% tržišta pesticidima.

Ako dođe do spajanja, polovica tržišta bi ostala u rukama triju tvrtki: DowDuPont, ChemChina-Syngenta i Monsanto bi kontrolirali 55% tržišta sjemenom a ChemChina-Syngenta, Basf i Bayer bi kontrolirali 51% tržišta pesticidima.

(IZVOR: aiab.it)

Nikako da nam stigne ljeto. Očekuje li nas kasna berba grožđa?

www.osyooostimes.com

Malo sunčanih dana, temperature ispod prosjeka, obilne kiše pa čak i tuča. Ljeto 2016. godine nikako da počne a ti neuobičajeni meteorološki uvjeti utječu na razvoj vinove loze.

„Klimatski uvjeti dovode do neravnomjernog vegetativnog razvoja vinove loze“ objašnjava predsjednik konzorcija Condifesa Valerio Nadal, „razlike su uočene ne samo između različitih sorti loze i između različitih polja već i unutar istog polja pa čak i unutar iste biljke. Izgleda kao da svaka biljka drukčije reagira na te nepredvidive klimatske uvjete.“

Evo i nekoliko primjera: cvatnja sorti Chardonnay i Pinot je započela 21. svibnja (zahvaljujući visokim temperaturama i zanemarivim oborinama) i te se sorte trenutno nalaze u dobroj fazi razvoja, to jest u prijelazu od cvatnje na razvoj grožđa. Berba tih sorti se, stoga, očekuje krajem kolovoza.

Sorta Glera se nalazi u potpuno drukčijoj situaciji, osobito u Venetu u blizini Conegliana. Cvatnja te sorte je tek nedavno započela. *„Kašnjenje u cvatnji je posljedica pada temperatura“*, objašnjava Fiorello Terzariol, tehničar konzorcija Condifesa, *„i obilnih oborina koje su započele 29. svibnja. Slijedom toga očekujemo da će kod nas berba započeti tek nakon 10. rujna. U području Valdobbiadene situacija je još gora. Ovdje je cvatnja tek započela te predviđamo da će se berba izvršiti tek pri kraju 9. mjeseca. Ono što je sigurno je da će u cijeloj pokrajini Trevisa berba znatno kasniti.“*

Neobični klimatski uvjeti utječu i na razvoj određenih bolesti. Obilne oborine su doprinjele razvoju peronospore. Direktor konzorcija Condifesa je zjavio: *„Obzirom na obilnost kiša razvoj peronospore i nije toliko alarmantan. Međutim, i dalje postoji opasan rizik za „eksploziju“ ove patologije. Condifesa trenutno pruža savjetodavne usluge vinogradarima kako bi se spriječili uzaludni tretmani.“*

Već nekoliko godina Konzorcij za zaštitu promovira proizvodni sustav koji se temelji na tehnološkim inovacijama i na smanjenju primjene zaštitnih sredstava u vinogradu.“

(IZVOR: www.teatronaturale.it)

FERRERO planira udvostručiti kupovinu kakaa od Fairtrade proizvođača

Talijanska prehrambena tvrtka Ferrero planira udvostručiti količinu kakaa koju kupuje iz Fairtrade certificiranih poljoprivrednika. U naredne tri godine planiraju povećati količinu na 40,000 tona.

Marina Vanin, iz Fairtrade International-a je izjavila: *„Dugoročna partnerstva sa tvrtkama poput Ferrera omogućuju malim poljoprivrednicima planiranje vlastite budućnosti. Ta vrsta stabilnosti je važan faktor u poticanju održivog razvoja. Poljoprivrednici moraju imati pristup tehničkim znanjima i informacijama o tržištu kako bi osigurali dugoročne, održive lance opskrbe hranom.“*

Vanin je objasnila da su razna istraživanja pokazala da Fairtrade poljoprivrednici *„najviše profitiraju kada mogu prodati većinu svojih proizvoda u skladu sa Fairtrade uvjetima.“*

Ferrerova suradnja sa Fairtrade-om je započela 2014. godine. Prošlog mjeseca, na Svjetskoj konferenciji o kakau u Dominikanskoj Republici, Ferrero je objavio da će sklopiti novi sporazum sa Fairtrade-om te da planira otkupiti 20,000 tona Fairtrade šećerne trske između 2016. i 2019. godine.

Aldo Cristiano, odgovorna osoba za Ferrerove održive programe, je izjavio: *„Program Fairtrade kakao je temeljna komponenta za postizanje našeg cilja koji predviđa korištenje isključivo certificiranog, održivog kakaa do 2020. godine. Isti smo cilj postavili i za šećernu trsku te naša suradnja sa Fairtrade-om je pokazala da smo u njima pronašli dobre partnere.“*

(IZVOR: organic-market.info)

Kontaminacija vina pesticidima postala problem na svjetskoj razini

Zbog klimatskih promjena poljoprivrednici sve češće posežu za sistemskim fungicidima. Sve su učestalije anomalne godine karkaterizirane visokom vlagom koja pogoduje razvoju plamenjače vinove loze, pepelnice i sive plijesni.

Slijedom toga, kemijska industrija je u posljednjih nekoliko godina postala vrlo aktivna u otkrivanju novih molekula i aktivnih tvari.

Unatoč poštivanju propisane karence, sve učestalija primjena aktivnih tvari tokom vegetativnog razdoblja može zakomplicirati proces degradacije molekula koje stoga završavaju u vinariji sa groždem. Tako se na primjer u moštu, a potom i u vinu, mogu pronaći diklofluanid, benomil, iprodion, procimidon i vinklozolin.

Postoje razne studije koje procjenjuju postotak transfera određenih aktivnih tvari sa grožđa na vino.

Često fungicidi mogu negativno djelovati i na organoleptička svojstva vina, jer utječu na vitalnost i populaciju kvasca. Pokusi in-vitro su već pokazali da su fungicidi toksični za kvasac, osobito diklofluanid i benomil. Dokazano je i da potonji može usporiti alkoholnu fermentaciju.

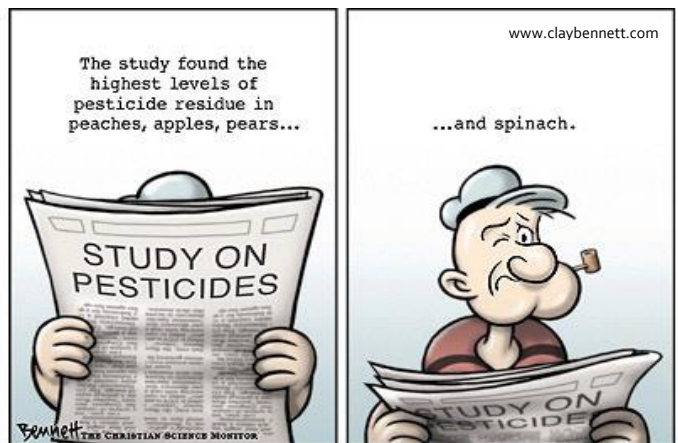
Istraživanje Sveučilišta u Valenciji je pokazalo da su fungicidi nove generacije poput azoxystrobina, boskalida, ciprodinila, fenheksamida čak i štetniji od prethodnih. Zahvaljujući njihovim fizičko-kemijskim svojstvima, ostaci tih proizvoda se, iz grožđa, prenose u mošt i vino.

Istraživači su proveli testiranje međunarodnih vina kako bi ustanovili prisutnost fungicida nove generacije. Rezultati su pokazali da je 44% uzoraka vina sadržavalo barem jedno od gore navedenih aktivnih tvari (> 10 mg/l). Najučestalije aktivne tvari su bile redom: pirimetanil (u 22,4% uzoraka), boskalid (u 19,2% uzoraka), fenheksamid (u 18,8% uzoraka), ciprodinil (u 6,8% uzoraka) i azoxystrobin (u 1,2% uzoraka).

Važno je i napomenuti da je u 8,4% uzoraka pronađena koncentracija aktivnih tvari koja je prelazile 100 mg/l.

Istraživači iz Sveučilišta u Valenciji smatraju da ova studija dokazuje da je kontaminacija vina pesticidima problem na svjetskoj razini te predstavlja potencijalnu opasnost za zdravlje potrošača.

(IZVOR: www.teatronaturale.it)

Registrirana rekordna prodaja Fairtrade banana

Godišnje izvješće organizacije TransFair je pokazalo da se prodaja Fairtrade proizvoda povećala za 978 milijuna eura. Riječ je o rastu od 18%, objašnjava Fresh Plaza.

Fairtrade podrazumijeva stabilne cijene i dodatne socijalne premije. Prošlog svibnja komparativni test o održivim standardima je potvrdio da je Fairtrade standard dostojan povjerenja sa svojim iscrpnim kriterijima i kontrolnim mehanizmima. „Unatoč rastu popularnosti Fairtrade proizvoda posao nije gotov te nas čeka još puno rada“, izjavio je direktor TransFair-a Dieter Overath. „Potrebna nam je temeljna promjena u trgovini. Globalni lanci opskrbe hranom moraju biti

održiviji kako bi se ljudima koji se nalaze na samom početku lanca omogućio dostojan život. Fairtrade nastoji pokrenuti i voditi tu transformaciju.“

Rakesh Supkar, direktor azijske udruge proizvođača, smatra da se malim azijskim poljoprivrednicima hitno treba olakšati ulazak na tržište kako bi se nastavio socialni i ekonomski razvoj.

Rast prodaje Fairtrade proizvoda se posebno odnosi na banane. Prodaja Fairtrade banana se povećala za 32%. Sve Fairtrade banane u njemačkom tržištu su ekološki certificirane. Ukupno tržište Fairtrade banana se povećao za 10%.

Prošle godine njemački proizvođači su dobili dodatnu premiju od 16 milijuna eura. Ta se premija isplaćuje kao dodatak na ukupnim prihodima od prodaje. Premija se koristi za poboljšanje infrastruktura, edukaciju i direktnu potporu malim obiteljskim gospodarstvima ili radnicima na plantažama.

(IZVOR: organic-market.info)

www.fairtrade.org.uk

Europski med „bogat“ antibioticima

fairtradeusa.org

Talijanski savez veterinara je izdalo upozorenje o kvaliteti europskog meda. Upozorenje je izdano slijedom objave rezultata istraživanja koje je provela Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA). Istraživanjem su otkriveni rezidui lijekova na 0,02% uzoraka svinjskog mesa, 0,21% uzoraka ovčjeg mesa, 0,54% uzoraka konjskog mesa i 0,72% uzoraka meda.

Prema talijanskim veterinarima ti su rezultati poražavajući; naime, većina potrošača kupuje med upravo zbog njegovih prirodnih svojstava.

U izvješću Ujedinjenih naroda stoji „da su pčele oprašivači bez kojih bi nestalo 70 od 100 glavnih kultura, poput voća, povrća i sijena za životinje, kojima se osigurava 90% hrane za svjetsku populaciju.“

„Mogućnost primjene antimikrobnih lijekova u pčelarstvu bi moglo dovesti do velikih problema“, izjavio je Gaetano Penocchio, „Pčele bi mogle postati vektori otpornosti na antibiotike što bi dovelo do kontaminacije kultura i okoliša općenito. Nema smisla pokretati kampanje protiv korištenja antibiotika u medicini i veterinarstvu a zatim dopustiti njihovu primjenu na životinjama koje obitavaju 14 milijuna košnica i slobodno lete diljem polja.“

(IZVOR: www.teatronaturale.it)

en.wikipedia.org

Ekološka poljoprivreda nije zastarjela poljoprivredna praksa iz vremena kada tehnologije nisu postojale

Kada se govori o ekološkoj poljoprivredi kolektivna misao je da se radi o skupu zastarjelih, poljoprivrednih praksi preuzetih iz vremena kada kemija još nije postojala. Iako ta vizija budi osjećaj nostalgije prošlih vremena ona zapravo nije istinita.

Ekološka poljoprivreda je agronomska praksa koja usavršavanjem starih metoda (modernim tehnologijama) omogućava profitabilnu proizvodnju bez korištenja bilo kakvih kemijskih inputa. Iz toga se da zaključiti da modernim i kompetitivnim ekološkim gospodarstvima upravljaju stručnjaci, najčešće visoko obrazovani mladi ljudi, koji uspjevaju uskladiti cijele agro-ekološke sustave sa postupcima koji zahtjevaju vrlo kompleksne strategije.

Za razliku od ekološke poljoprivrede, neekološka poljoprivreda se temelji na jednostavnim postupcima čiji je cilj ukloniti simptome a ne uzroke koji su doveli do tih simptoma.

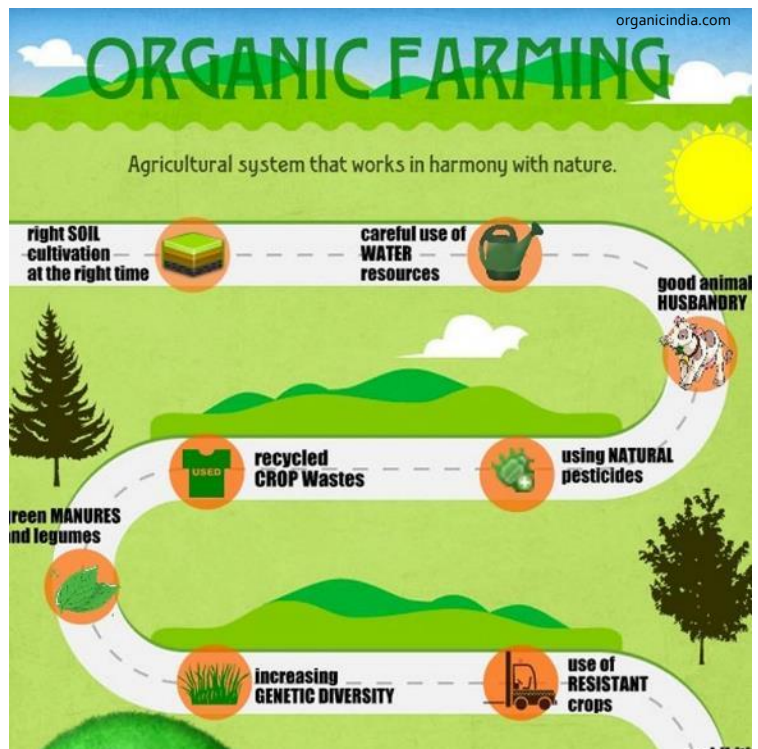
Eko poljoprivrednik nema zbog čega zavidjeti neekološkom poljoprivredniku. Dapače, u posljednjih nekoliko godina, neekološka intenzivna poljoprivreda je „ukrala“ razne ideje iz ekološke poljoprivrede.

Ljudi počinju shvaćati da korištenje preventivnih mjera, potenciranje prirodnih obrambenih mehanizama ekosustava te povećavanje organske tvari u tlu bitno smanjuju potrebu za daljnjim intervencijama i postupcima. Na isti način, poboljšavanje dobrobiti životinja automatski čini te životinje zdravijim, otpornijim i produktivnijim.

Radi postizanja što boljih rezultata, poljoprivrednici ekoloških gospodarstava moraju odlično poznavati područje na kojemu se gospodarstvo nalazi te odnose koji se ostvaruju unutar ekosustava poljoprivrednog gospodarstva. Riječ je o vrlo teškom zadatku koji zahtjeva veliku pripremu i obuhvaća razna područja: od botanike do agronomije, od ekologije do poznavanja bioloških ciklusa biljaka, patogena i svih drugih faktora unutar ekosustava.

Jednom kada se usvoje potrebna znanja moguće je planirati optimalan plodored kojim će se povećati organska tvar u tlu i upravljati korovom te koristiti prirodne neprijatelje za držanje pod kontrolom populacije nametnika.

(IZVOR: www.teatronaturale.it)

Ekološka poljoprivreda- poljoprivredni sustav u skladu s prirodom.

Palmino ulje, u čemu je problem?

proizvode, slatkiše, šampone, kozmetiku, proizvode za čišćenje, deterdžente i paste za zube.

UTJECAJ NA OKOLIŠ

Uzgoj palmine ulja negativno utječe na bioraznolikost i ekosustave u državama u kojima se ono odvija. Trenutno trećina vrsta sisavca nastanjenim u Indoneziji je klasificirano kritično ugroženim kao posljedica neodrživog razvoja proizvodnje palmine ulja.

U grupu ugroženih vrsta posebice se ističe orangutan

koji je postao simbolom deforestacije u Borenu i Sumatri. Preko 90 % prirodnog habitata orangutana je uništeno u posljednjih 20 godina te se godišnje ubije oko 1000-5000 orangutana. Orangutan je ključna vrsta koja igra značajnu ulogu u održavanju zdravlja ekosustava. Primjerice, većina sjemena tropskih biljaka može klijati samo ako prođe kroz probavni sustav orangutana. Stoga, orangutan je neophodan za postojanje tropskih šuma.

Deforestacija tropskih šuma utječe i na klimatske promjene. Naime, uništavanje prirodnih šuma najčešće uključuje i paljenje drveća što dovodi do ispuštanja ogromnih količina dima u atmosferu. Zbog tih aktivnosti Indonezija je trenutno treća država u svijetu po emisijama stakleničkih plinova.

Osima na klimu, proizvodnja palmine ulja negativno utječe i na krajolik jer dovodi do erozije tla i zagađenja vodenih površina. Korijenje tropskih stabala pomaže u stabilizaciji tla; krčenjem šuma tla više nisu stabilna te erozija tla nakon oborina postaje svakodnevnica.

Palmino ulje je vrsta biljnog ulja koje se dobiva od plodova koji rastu na afričkim palmama. Stabla palme izvorno potječu iz zapadne Afrike no mogu rasti na svim područjima sa visokim temperaturama i obilnim oborinama. Iako se danas palme uzgajaju duž cijele Afrike, Azije, Sjeverne i Južne Amerike čak 85 % proizvodnje palmnog ulja je koncentrirano u Indoneziji i Maleziji.

Proizvodnja palmine ulja je povezana sa problemima poput deforestacije, narušavanja prirodnih habitata, klimatskih promjena, okrutnosti prema životinjama te iskorištavanja domaćeg autohtonog stanovništva. Prema podacima WWF-a (Svjetski fond za prirodu) svakog se sata uništava površina tropske šume jednaka površini 300 nogometnih igrališta kako bi se napravilo mjesta za plantaže palmine ulja. Ta deforestacija na velikoj skali znatno ugrožava opstanak raznih životinjskih vrsta te istraživanja pokazuju da će vrste poput orangutana i sumatranskog tigra izumrijeti unutar sljedećih 5 do 10 godina, odnosno 3 godine, ako se taj trend deforestacije ne zaustavi.

Ukupna godišnja proizvodnja palmnog ulja iznosi 50 milijuna tona. Palmino ulje možemo pronaći u otprilike 40-50% proizvoda u zemljama poput SAD-a, Kanade, Australije i Engleske. Palmino ulje se koristi u raznovrsnim proizvodima uključujući: pekarske

Opseg deforestacije u Borneu od 1985. godine do 2020. godine.

UTJECAJ NA ŽIVOTINJE

U džunglama Bornea i Sumatre može se pronaći preko 300 000 različitih životinja, većina od kojih je ozlijeđena, ubijena ili rastjerana tokom deforestacije. Dodatno, širenje plantaža olakšava krivolovcima i krijumčarima pristup tim životinjama koje se potom prodaju kao kućni ljubimci, ubijaju zbog dijelova tijela ili koriste u medicinske svrhe.

Životinje poput orangutana su pronađene žive zakopane, ubijene mačetom, pištoljem i drugim oružjem. Vladini podaci su pokazali da preko 50,000 orangutana je već poginulo kao rezultat deforestacije u posljednja dva desetljeća.

Osim orangutana postoje i druge životinjske vrste čiji je opstanak ugrožen širenjem plantaža palmira. Te vrste uključuju sumatranskog tigra, sumatranskog nosoroga, sunčevog medvjeda, pigmejskog slona, oblačastog leoparda i dugorepog nosana.

Ceste koje se izgrađuju kako bi se olakšao pristup plantažama radnicima i strojevima olakšavaju i rad krivolovcima koji su nekoć morali hodati nepristupačnim dijelovima šuma kako bi uhvatili životinje.

UTJECAJ NA LJUDE

Uspostavljanje plantaža palmira se često promovira kao pozitivna djelatnost koja će pomoći siromašnom lokalnom stanovništvu ruralnih područja Bornea i Sumatre. U stvarnosti industrija palmira ima razoran utjecaj na stanovnike tih područja. Naime, zbog vlastitih ekonomskih interesa, vlada omogućava korporacijama otimanje zemljišta koje pripada domorocima.

Industrija palmira je usko povezana i sa kršenjem osnovnih ljudskih prava, uključujući i iskorištavanje

djece kao radne snage u zabačenim dijelovima Malezije i Indonezije. Djeca se koriste za nošenje tereta, uklanjanje korova i berbu plodova. Iscrpljenost vrućinom, posjekotine i kontuzije su uobičajena pojava u tim radnim uvjetima. Povrh svega, djeca za svoj rad takvim uvjetima dobivaju vrlo nisku plaću, a u nekim slučajevima se niti ne plaćaju.

Lokalno stanovništvo uvelike ovisi o tropskoj šumi. Uništavanjem tih šuma, domorocima ne preostaje ništa drugo nego zaposliti se u plantažama palmira. Radeći na plantažama jedva zarađuju dovoljno novaca da bi preživjeli i održavali svoje obitelji. Slijedom toga, oni postaju ovisni o uspjehu industrije palmira te o tržišnim cijenama ulja nad kojima nemaju nikakvu kontrolu.

(IZVOR: www.saynotopalmoil.com)

Moramo li kupovati samo proizvode sa „održivim“ palminim uljem?

Razni članci objavljeni na društvenim mrežama nam redovito savjetuju da bojkotiramo palmino ulje jer njegova proizvodnja uništava okoliš, istrjebljuje životinje te rastjerava lokalno stanovništvo. Ustvari, proizvodnja palmira je toliko razarajuća za okoliš i životinje da se palmino ulje, iako biljnog podrijetla, više ne smatra veganskim proizvodom.

Neki proizvodi sadržavaju palmino ulje koje je označeno kao „održivo“, ali što to točno znači? U nastojanju da se utvrdi da li moramo ili ne moramo koristiti „održivo“ palmino ulje, Their Turn (online časopis za prava životinja) je razgovarao sa raznim nevladinim organizacijama koje se bore za zaštitu tropskih šuma i divljih životinja, sa tvrtkama koje

koriste „održivo“ palmino ulje i sa liderom u proizvodnji palmina ulja „bez deforestacije“.

ŠTO JE ODRŽIVO PALMINO ULJE?

U SAD-u palmino ulje se može pronaći u 50 %

pakiranih proizvoda. Palmino ulje se naveliko koristi jer smanjuje razdvajanje i ne sadržava trans-masne kiseline. Nevladine organizacije procjenjuju da 18 %

palmina ulja koji se trenutno nalazi na tržištu potječe iz održivih izvora.

Trenutno samo jedna organizacija, Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO), ima globalni razvijeni program za certifikaciju održivog palminog ulja. Međutim, kriterij za certifikaciju su toliko slabi i provođenje certifikacije je toliko nemarno da termin „održivo“ gubi svoje značenje.

Prema riječima glasnogovornika organizacije Rainforest Action Network (RAN) „održivo“ je samo tvrdnja koja nije vjerodostojna. Na primjer, RSPO će certificirati palme koje se uzgajaju na obešumljenim površinama. RAN navodi i da se nedavno uspostavila nova grupa, nazvana Palm Oil Innovation Group (POIG), koja radi na poboljšavanju kriterija RSPO-a. Njihov se rad, međutim, vrlo sporo odvija i razvija.

MORAMO LI BOJKOTIRATI PALMINO ULJE?

Palmino ulje se uglavnom koristi u zemljama Azije i Bliskog Istoka gdje se očuvanje tropskih šuma smatra nebitnim i gdje je potražnja za održivim proizvodima zanemarljiva. Stoga, ako američke, europske i australske nevladine organizacije pozovu ljude na bojkot palmina ulja, tvrtke koje koriste održivo palmino ulje neće više imati razloga kupovati ulje iz održivih izvora. Na kraju krajeva, zašto bi tvrtke platile veću cijenu za održivo ulje ako potrošači koji mare za održivost proizvoda neće više kupovati te proizvode?

Zbog tog razloga mnoge nevladine organizacije promoviraju korištenje održivog palminog ulja jer će se time zaštititi preostale tropske šume na bolji način nego bojkotiranjem proizvoda sa palminim uljem.

(IZVOR: *theirturn.net*)

Koji svakodnevni proizvodi sadržavaju palmino ulje?

Možda ga ne koristite za kuhanje ali sigurno jedete ili koristite palmino ulje. Naime, palmino ulje je ulje koje se najviše koristi diljem svijeta te se nalazi u otprilike 50% svih pakiranih proizvoda kojih možete pronaći u supermarketima.

Ruževi za usne

Palmino ulje se koristi u ruževima jer zadržava postojanost boje, ne topi se na visokim temperaturama te nema okusa.

Tijesto za pizzu

Palmino ulje se dodaje smrznutom i svježem tijestu za pizzu jer smanjuje ljepljivost tijesta i poboljšava teksturu istog.

Sladoled

Palmino ulje se dodaje sladoledu kako bi se postigla kremoznost i glatkoća.

Čokolada

Palmino ulje sprječava topljenje čokolade te pridaje čokoladi glatki i sjajni izgled.

Margarin

Palmino ulje se koristi u margarinu jer je krut na sobnoj temperaturi i ne sadržava trans-masne kiseline.

Šampon

Palmino ulje se koristi kao regeneratorski jer pomaže u obnavljanju prirodnih ulja kose koji se gube korištenjem šampona.

Sapun

Palmino ulje efikasno odstranjuje masti i prljavštinu sa kose i kože te istovremeno hidratizira kožu.

Deterdžent

Palmino ulje se prerađuje u sapune, praškove i ostala sredstva za čišćenje.

Keksi

Palmino ulje pridonosi kremoznosti i teksturi pečenih proizvoda.

Pakirani kruh

Palmino ulje se koristi u pekarskoj industriji jer je jeftino te olakšava pečenje kruha.

Biodizel

Palmino ulje se može koristiti za proizvodnju biodizela i biogoriva.

Instant tjestenina (instant noodles)

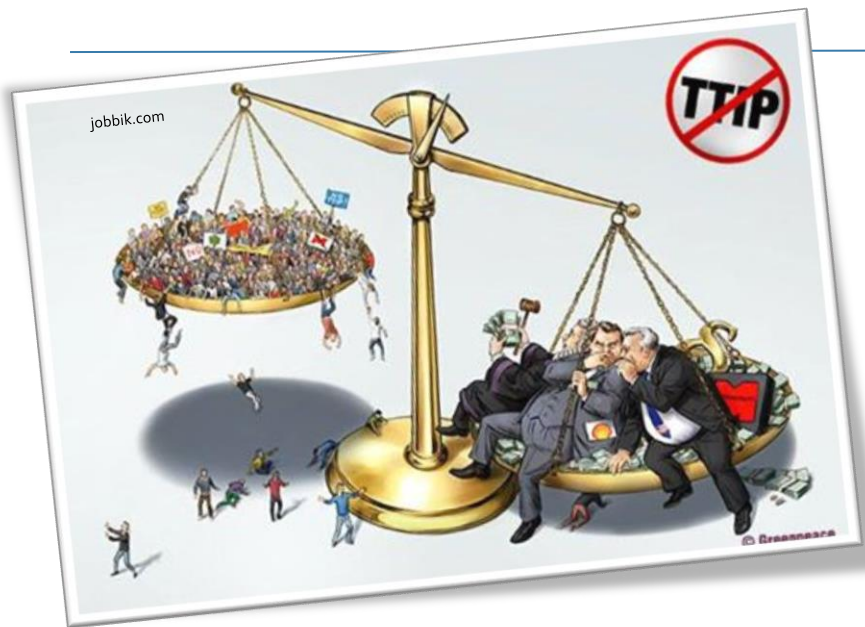
Jedno pakiranje instant tjestenine sadržava 20% palminog ulja. Tjestenina se kuha u palminom ulju prije pakiranja te je stoga dovoljno dodati samo vode da bi se kuhanje dovelo kraju.

U velikom broju proizvoda koji sadržavaju palmino ulje ono nije jasno označeno na etiketi. Za palmino ulje i njegove derivate se mogu koristiti razni termini koji uključuju:

INGREDIENTS: Vegetable Oil, Vegetable Fat, Palm Kernel, Palm Kernel Oil, Palm Fruit Oil, Palmate, Palmitate, Palmolein, Glycerol, Stearate, Stearic Acid, Elaeis Guineensis, Palmitic Acid, Palm Stearine, Palmitoyl Oxostearamide, Palmitoyl Tetrapeptide-3, Sodium Laureth Sulfate, Sodium Lauryl Sulfate, Sodium Kernelate, Sodium Palm Kernelate, Sodium Lauryl Lactylate/Sulphate, Hydrated Palm Glycerides, Etyl Palmitate, Octyl Palmitate, Palmityl Alcohol

CONTAINS: Palm oil

(IZVOR: *www.thehealthyhomeeconomist.com*)

TTIP bi mogao uništiti europsku poljoprivredu

Kontroverzni trgovački sporazum TTIP, za kojeg trenutno traju pregovori između EU i SAD-a, bi mogao uništiti europsku poljoprivredu. Zaključak je to organizacije Friends of the Earth Europe koja je, na tu temu, objavila izvješće „Europski seljaci u prodaji-TTIP i rizici za europsku poljoprivredu“. Izvješće je objavljeno u 17 europskih država.

Prema sadržaju dokumenta, koji „analizira sve najnovije studije vezane za ekonomski utjecaj TTIP-a na europski agro-prehrambeni sektor“, tim bi sporazum profitirala jedino američka poljoprivreda.

Autori dokumenta smatraju „da će TTIP dovesti do povećanja uvoza iz SAD-a, čime će se okoristiti velike američke tvrtke. TTIP neće donijeti nikakve pogodnosti za europske tvrtke; eventualno će male prednosti imati nekolicina velikih europskih tvrtki. Doprinos poljoprivrede europskom BDP-u bi se mogao smanjiti za 0,8% dok bi se onaj američki povećao za 1,9%.“

„Riječ je o rekonstrukciji cijelog tržišta koja bi imala posljedice i na način upravljanja zemljištem i na cijeli sustav europske poljoprivredne proizvodnje“ smatraju inicijatori kampanje protiv TTIP-a. „Predviđa se da će se zbog TTIP-a europski poljoprivrednici suočiti sa puno većom konkurencijom i nižim cijenama“ objašnjava Monica Di Sisto iz Fairwatch-a, „TTIP će predstavljati opasnu prijetnju europskim gospodarstvima te će imati negativan utjecaj na ruralna područja i na interese potrošača.“

Mute Schimpf, iz organizacije Friends of the Earth Europe, objašnjava: „Nas najviše brine činjenica da će se europska poljoprivreda žrtvovati samo da bi se sporazum zaključio.“

U izvješću se nalazi i nekoliko predviđanja za određene poljoprivredne sektore. Na primjer, za goveđe meso piše: „...ako će se takse EU eliminirati, kao što je i predviđeno, doći će do povećanja uvoza goveđeg mesa iz SAD-a u vrijednosti od 3,2 milijarde dolara“, za mljekarske proizvode piše: „... predviđa se da će se izvoz iz SAD-a povećati za 5,4 milijarde dolara dok će se izvoz iz EU povećati za najviše 3,7 milijarde dolara“, za svinjsko meso: „uzgoj svinja u EU ima strože zahtjeve vezane za dobrobit životinja u odnosu na američke propise. Glavni je problem raktopamin; dok je u EU taj hormon zabranjen, jer šteti ljudskom endokrinom sustavu, u SAD-u se isti primjenjuje na 60 do 80 % svinja.“

(IZVOR: www.teatronaturale.it)

advertisementfeature.cnn.com

ŠTO JE TTIP?

Partnerstvo za transatlantsku trgovinu i ulaganja (Transatlantic Trade and Investment Partnership - TTIP) naziv je trgovinskog sporazuma o kojem pregovaraju Europska unija i Sjedinjene Američke Države.

Pregovori oko sklapanja Partnerstva za transatlantsku trgovinu i ulaganja otvoreni su u srpnju 2013. godine, neposredno nakon što je Republika Hrvatska postala članica Europske unije.

Cilj pregovora je uklanjanje prepreka u trgovini (carine, nepotrebni propisi, ograničavanje ulaganja itd.) u širokom rasponu gospodarskih sektora kako bi se olakšala kupovina i prodaja robe i usluga između EU i SAD-a.

(IZVOR: www.mvep.hr)

Američke udruge tjeraju EU da odobri GMO soju

i FEFAC-a (europska federacija proizvođača hrane za životinje).

Europske udruge su naglasile da bez autorizacije EU, proizvođači žitarica će radije smanjiti uvoze nego da im se sve uvezene pošiljke blokiraju zbog moguće prisutnosti neautoriziranih sorti.

I američke udruge su poslale pismo Europskoj komisiji. U tom se pismu pozivaju na izjavu europskih izaslanika , objavljenoj u travnju, u kojoj je stajalo da je proces autorizacije uvoza novih sorti soje u finalnoj fazi. Američke udruge smatraju da je to odugovlačenje sa autorizacijom već stvorilo bespotrebne troškove i brige.

Izaslanik Europske Komisije je izjavio da je EU usvojila „preventivni pristup“ u reguliranju uvoza GMO kultura koji se temelji na znanstvenim podacima.

Ove je godine Monsanto plasirala na tržištu novu sortu GMO soje otpornu i na najjače herbicide. Monsanto je predstavila tu novu sortu kao spas za poljoprivrednike koji se konstantno bore sa korovom. Nova GMO soja se već naveliko prodaje u SAD-u; od plasiranja na tržištu pa do danas prodana je već količina dovoljna za dva milijuna jutra zemlje.

Monsanto je objasnila da je stavila novu sortu na tržištu jer je smatrala da je proces autorizacije od strane EU u finalnoj fazi.

Monsanto je prokomentirala i nedavne izjave izaslanika EU: „ *Nedjelovanje Europske komisije je neočekivano i neprihvatljivo.*“

(IZVOR: *aiab.it*)

www.robertscottbell.com

naturalsociety.com

Transatlantska rasprava o novim sortama genetski modificirane soje se dodatno zaoštrila nakon što su neke udruge poljoprivrednika iz SAD-a i Europe napale Europsku komisiju zato što nije još odobrila te nove sorte sjemena.

Nedavno su trgovačke udruge, predstavnice proizvođača soje i žitarica, izjavile da su dužnosnici Europske unije odugovlačili sa odobrenjem sjemena, da nisu naveli razlog zbog kašnjenja u odluci te da je zbog kašnjenja povećan rizik za međunarodne proizvođače.

U poljoprivrednom sektoru rastu tenzije zbog procesa odobrenja sjemena GMO soje. U tu skupinu sjemena uključena je i nova sorta soje koju je Monsanto po prvi put stavio u prodaju u SAD-u ove godine.

Zbog odugovlačenja sa europskom autorizacijom za uvoz novih sorti soje neke su velike tvrtke, poput Archer Daniels Midland Co. i Bunge Ltd, odlučile da neće kupovati proizvode od poljoprivrednika.

Europske poljoprivredne udruge su naglasile da Europska komisija kasni sa autorizacijom jer je već u siječnju odbor EU pozitivno izglasao autorizaciju za tri nove sorte GMO soje te je već prošle godine Europska agencija za sigurnost hrane izjavila da smatra te nove sorte sigurnim za zdravlje.

U pismo koje su predstavnici sektora poslali predsjedniku Europske komisije Jean Clade Juncker-u stoji: „*Općenito proces autorizacije traje oko mjesec dana. Europska Komisija nije uspjela, u posljednjih pet mjeseci, dostaviti valjane i znanstveno prihvatljive razloge kojim bi opravdala kašnjenje u procesu autorizacije.*“

Gore navedeno pismo su potpisale odgovorne osobe COCEREAL-a (europska udruga proizvođača žitarica), FEDIOL-a (europska udruga proizvođača jestivih ulja)

„Endokrini remetiitelji“ u sredstvima za zaštitu bilja i biocidima- pooštreni kriteriji EU

utječe na endokrini sustav i ako postoji uzročna veza između štetnog učinka i načina djelovanja.“

U kojim proizvodima možemo naći endokrine remetiitelji

Sredstva u kojima možemo pronaći endokrine remetiitelji uključuju: dezinfekcijska sredstva, insketicide, sredstva za konzervaciju tekućina i fluida, sredstva za zaštitu od deterioracije, sredstva protiv algi i kamenca te sredstva za dezinfekciju zraka i vode.

Europska komisija je odredila nove kriterije za identifikaciju takozvanih „endokrinih remetiitelji“ u sredstvima za zaštitu bilja i biocidima. Endokrini remetiitelji su prirodne ili sintetičke supstance koje mogu poremetiti rad endokrinog sustava te tako ozbiljno naštetiti ljudskom i životinjskom zdravlju.

Prevenција i međunarodna suradnja

Glavna je novost „preciznija identifikacija kemijskih supstanci koje se smatraju endokrinim remetiiteljima u sredstvima za zaštitu bilja i biocidima.“ Predviđen je i „cijeli niz inicijativa za smanjenje izloženosti remetiiteljima“ i predviđena su „istraživanja i međunarodne suradnje vezane za metodologiju ispitivanja.“

Kriteriji određuju i način na koji se vrši identifikacija, to jest koristeći sve moguće znanstvene rezultate i pristup koji se temelji na ispitivanjima i sistematskoj procjeni.

Što su endokrini remetiitelji

Riječ je o supstancama koje mogu poremetiti endokrini sustav te prouzročiti štetu raznim vitalnim funkcijama poput razvoja, rasta, reprodukcije i ponašanja u ljudima i životinjama.

Prema definiciji Svjetske zdravstvene organizacije iz 2002. godine „supstanca se smatra remetiiteljem ako ima štetan učinak na zdravlje životinja i ljudi, ako

Ubrzani postupak

Kako bi se osigurao što brži postupak, Europska komisija je zatražila od Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) i Europske agencije za kemikalije (ECHA) da započnu sa testiranjem novih kriterija i to na supstancama za koje već postoje dokazi da su endokrini remetiitelji. Zahvaljujući tim testiranjima, agencije će biti spremne za primjenu novih kriterija.

Aktualno zakonodavstvo Europske unije

Europske direktive i propisi u kojima se spominju endokrini remetiitelji uključuju: direktivu vijeća 98/24/EZ o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika na radu od rizika povezanih s kemijskim sredstvima, uredbu vezanu uz registraciju, evaluaciju, autorizaciju i ograničavanje kemikalija (REACH), uredbu (EZ) br. 528/2012 o stavljanju na raspolaganje na tržištu i

uporabi biocidnih proizvoda te uredbu (EZ) br. 1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja.

Dosada je već uvedena zabrana za mnogo kemijskih supstanci koje su se koristile u sredstvima za zaštitu bilja i biocidima.

Pritisak Europskog suda

Na temelju presude izrečene od strane Europskog suda 16. prosinca 2015. godine, utvrđivanje znanstvenih kriterija se može provesti samo na temelju objektivnih znanstvenih podataka koji se odnose na endokrini sustav, pritom zanemarujući ostale okolnosti, posebice one ekonomske prirode.

Europska komisija je bila osuđena jer nije razradila do 13. prosinca 2013. godine podzakonske akte o znanstvenim kriterijima vezanim za učinak određenih biocida na endokrini sustav.

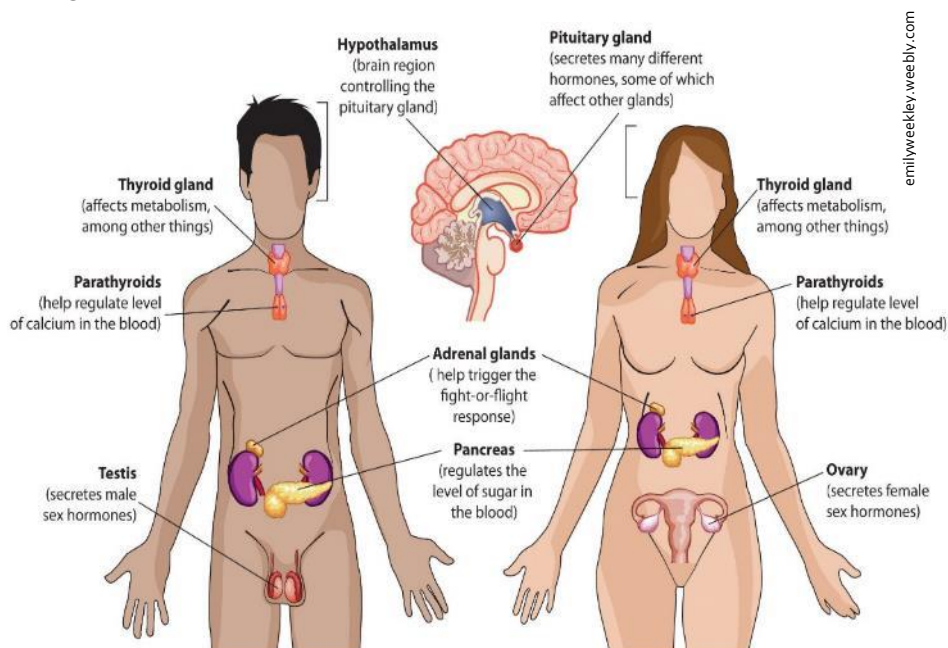
Andriukaitis: "Avangardna Europska unija"

Delegat odgovoran za zdravlje i sigurnost hrane, Vytenis Andriukaitis, je izjavio: „Znanstveni kriteriji Europske komisije su među najrigoroznijim u svijetu što se tiče zaštite ljudskog zdravlja i okoliša i to zahvaljujući sustavu preventivne autorizacije, detaljnim zahtjevima vezanim za prikupljanje podataka te pristupu temeljenom na riziku u procesu odlučivanja.“

(IZVOR: agronotizie.imagelinenetwork.com)

Delegat Vytenis Andriukaitis

Ljudski endokrini sustav.

Ekološka i biodinamička poljoprivreda: koje su razlike?

Potrošači često smatraju da su ekološka i biodinamička poljoprivreda ista stvar. Istina je, međutim, da se radi o načinima proizvodnje koji se temelje na potpuno različitim filozofijama, idejama i idealima.

Osnovna ideja ekološke poljoprivrede je uspostava ravnoteže sa prirodom, odbijanje kemije i industrializirane poljoprivrede te pronalaženje zdravijih namirnica.

Iza biodinamičke poljoprivrede stoje teze filozofa Rudolf-a Steiner-a. Biodinamička poljoprivreda zahtjeva holistički pristup u kojemu se tlo i život koji se u njemu razvija smatraju jedinstvenim sustavom. Biodinamička proizvodnja isključuje korištenje bilo kakvih tehnoloških i znanstvenih inovacija te se temelji prvenstveno na kompostiranju i mjesečevim mijenama.

Ekološka poljoprivreda ne odbija znanstvene inovacije, štoviše dopušta korištenje biotehnoloških preparata, poput *Bacillus Thuringensis*-a, za borbu protiv specifičnih bolesti. Ekološka poljoprivreda teži razvoju i inovaciji koji kreće iz same prirode. Biodinamička poljoprivreda, s druge strane, teži istraživanju prirode kako bi se u njoj pronašle metode za provođenje poljoprivredne proizvodnje. Od te ideje su nastali biodinamički preparati sastavljeni od stajnjaka, kvarca ili biljnih supstanci te pripravak 500 koji se temelji na tretiranju kravljih rogova kako bi se povećala plodnost tla.

Ekološka poljoprivreda je znanost i tehnologija koja se temelji na prirodi.

Biodinamička poljoprivreda je filozofija koja se primjenjuje u proizvodnji hrane.

Glavna razlika između dva sustava je taj da je ekološka poljoprivreda u potpunosti regulirana

europskim i nacionalnim zakonima i propisima. Tkogod poštuje zahtjeve iz tih propisa može koristiti eko oznaku na svojim proizvodima.

Oznaka biodinamičke proizvodnje je u vlasništvu organizacije Demeter International te ne postoje zakoni i propisi koji reguliraju biodinamičku poljoprivredu. Sve je prepušteno privatnom, dobrovoljnom certifikacijskom sustavu Demeter International-a.

Ekološka poljoprivreda je već postala dijelom našeg svakodnevnog života. Ekološke proizvode možemo pronaći na policama većine supermarketa te mnogobrojne obitelji svakodnevno konzumiraju ekološke proizvode.

Biodinamička poljoprivreda je manje poznata. Biodinamičke proizvode konzumiraju uglavnom ljudi koji su upoznati sa tekstovima Rudolf-a Steiner-a i vjeruju njegovoj filozofiji. Iako biodinamička proizvodnja nije toliko razvikana kao ekološka, u nekim je zemljama, poput Njemačke, dosta popularna.

Velika je pogreška poistovjećivati ekološku poljoprivredu sa biodinamičkom poljoprivredom. Tu je pogrešku napravilo talijansko Ministarstvo poljoprivrede koje je odlučilo uvrstiti i biodinamičku poljoprivredu u nacionalnom strateškom planu za ekološku poljoprivredu.

Jasno je da talijanska vlada ne smije zanemariti biodinamički sektor jer ono uključuje na tisuće tvrtki i potrošača. Jasno je, također, da Demeter nema potrebu za bilo kakvom akreditacijom jer pronalazi autoritet u vlastitim filozofijama.

(IZVOR: www.teatronaturale.it)

Tuna u konzervi nije dobra za morski ekosustav: evo i zašto

Razlike između EU i SAD-a proizlaze iz kulinarskih tradicija tih kontinenata: u mediteranskoj dijeti tuna se koristi u salatama, u umacima za tjesteninu te u ukusnim glavnim jelima; u SAD-u se tuna uglavnom miješa sa umacima jakih okusa kojima se pune raznorazni sendviči. Stoga, američki poduzetnici su zaključili da im nije potrebna vrhunska tuna za tu vrstu uporabe. Odlučili su se za korištenje prugaste tune, ekonomičnije vrste, lošije kvalitete.

Masovno korištenje tune ima tragične posljedice za ekosustav: prema podacima udruge „International Seafood Sustainability Foundation“, lov na tune je doseglo svoj vrhunac već prije nekoliko godina sa 4,2 milijuna tona godišnje. Riječ je o ogromnoj količini koja graniči sa ekološkom održivošću. Ta količina, naime, predstavlja maksimalni ulov koji se može dobiti a da se pritom ne ugrozi postojanje te riblje vrste.

Najugroženije vrste tune uključuju atlantsku plavoperajnu tunu, koja je već na rubu kolapsa, velikooku tunu, klasificiranu kao ranjivu te žutoperajnu tunu, najkonzumiraniju vrstu u Italiji, čije je izrabljivanje gotovo prekoračilo granicu.

Ukratko, od 23 komercijalnih zaliha tune, barem je devet njih potpuno ulovljeno, četiri se smatraju u potpunosti potrošenim, tri su pod ozbiljnom prijetnjom, tri su pod prijetnjom te dodatne tri zalihe su pod prijetnjom istrebljenja.

Riječ je o obeshrabrujućem scenariju, koji nam ukazuje na posljedice neodrživog ribarenja i na činjenicu da konzervirana tuna nije loša samo za tune već i za cijeli morski ekosustav.

Taj scenarij dodatno pogoršava i ilegalno ribarenje koje je odgovorno za 30% ulova tune u oceanima.

„Bojim se da lov mladih, nezrelih primjeraka velikih vrsta tune, poput velikooke tune i žutoperajne tune, koristeći FAD (Fish aggregating devices / Naprave za gomilanje ribe) negativno utječe na produktivnost i dugoročnu održivost tih vrsti“ izjavio je Mike Mitchell, odgovorna osoba za održivost morskih proizvoda u grupi Foodvest.

Od svih konzerviranih prehrambenih proizvoda tuna je zasigurno proizvod koji se najviše koristi u Italiji. Prema rezultatima studije instituta Doxa, barem polovica talijana konzumira konzerviranu tunu jednom tjedno; od te polovice čak 25% njih je konzumiralo tunu 3 do 5 puta u posljednjih 7 dana.

Talijansko tržište je među najunosnijim tržištima tune; godišnje se u Italiji kupuje čak 120 tisuća tona tune. Međutim, Italija nije jedina. Europska unija je općenito poznata kao mjesto gdje se mahnito koristi konzervirana tuna. Naime, čak 50% svjetske proizvodnje konzervirane tune je namijenjeno tržištu EU.

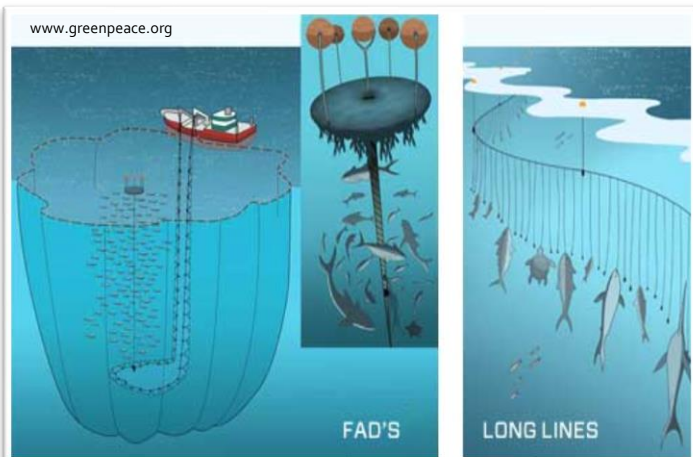
U ostatku svijeta stvari su malo drugačije. U SAD-u, na primjer, konzervirana tuna nije nikad postigla veliku popularnost; rekord u konzumaciji je registriran 1989. godine sa 1,7 kg tune po glavi stanovnika. Međutim, od tada se konzumacija tune praktički prepolovila.

Postoje dva glavna razloga tog naglog pada u potrošnji tune: vrlo učinkovita ekološka kampanja protiv konzervirane tune te vrtoglavi porast cijena sirovina kao posljedica divljeg ribarstva koji je pridonio naglom padu populacije tuna u svim svjetskim morima.

Što su ti FAD-ovi koji ugrožavaju opstanak tuna te uzrokuju štete i ostalim morskim vrstama?

Akronim FAD se odnosi na plutajuće naprave koje služe za gomilanje tune koja se potom skuplja ogromnim ribarskim mrežama. Takvim sustavom ribarenja se sa svakih 10 kg tune iz mora vadi i 1 kg drugih morskih organizama poput kornjača, morskih psa, manta, itd. Osim toga, u tim mrežama završavaju i mlade, nezrele, tune. Prema rezultatima jedne znanstvene studije, takvim načinom ribarenja se, uz tunu, godišnje ulovi i 100 tisuća tona dodatnih „neželjenih“ životinja.

FAD (Fish aggregating devices / Naprave za gomilanje ribe). Korištenje FAD-ova posebno je kontroverzno jer povećava mogućnost slučajnog ulova drugih morskih vrsta i mlade tune.

Osim FAD-a i parangali predstavljaju prijetnju za tune i za morski ekosustav. Riječ je o najlonskim žicama, dugim i do 100 km, na kojima je pričvršćen veliki broj (i do 3000) udica.

Parangalima se, također, ulovi veliki broj dodatnih životinjskih vrsta, uključujući i morske ptice.

Alternative postoje: bilo bi dovoljno izabrati tradicionalne vrste ribarenja koje predviđaju korištenje struna sa malim brojem udica.

Promjena je moguća. Dokaz tomu je Engleska gdje su svi najveći brendovi morskih proizvoda i privatne marke najpoznatijih trgovačkih lanaca odlučili trgovati samo tunu ulovljenu strunom i udicom.

Udruge za zaštitu okoliša, osobito Greenpeace, već neko vrijeme traže od predstavnika sektora da pređu na održivije metode ribarenja, da ne love vrste kojima prijeti odumiranje, da osiguraju sljedivost sirovina, da objave sve potrebne informacije na etiketama (naziv vrste, podrijetlo, način ribarenja) te da podrže zasnivanje jedne mreže za sve morske zalihe.

Krajem 2011. godine Greenpeace je objavilo izvješće o konzerviranoj tuni u kojem je analizirao 173 prodajnih mjesta u cijeloj Italiji i preko 2000 konzervi. Analiza je pokazala da na 52% konzervi nije bio naveden naziv vrste tune, na samo 3% konzervi je bio naveden način ribarenja, na 7% konzervi se navodilo područje ulova a na nijednoj konzervi nije pisao datum ulova.

Na temelju tih rezultata, Greenpeace je objavio ljestvicu najgorih proizvođača u odnosu na održivost konzervirane tune u Italiji. Ljestvica je, nakon toga, objavljena i u drugim državama poput Austrije, Engleske, Kanade, SAD-a, Australije, Novog Zelanda i Francuske.

Greenpeace-ova ljestvica proizvođača tune.

Posljednji objavljeni podaci se odnose upravo na Francusku i pokazuju kako industrija nije napravila važne iskorake što se tiče zaštite okoliša. Na kraju ljestvice možemo pronaći brend Petite Navire giganta MWB koji posjeduje i brend John West u Velikoj Britaniji te brend Mareblu u Italiji.

Na dnu ljestvice se nalazi i Bolton Alimentari, talijanski gigant konzervirane tune u čijem je vlasništvu i Riomare. Tvrtka je bila obećala da će do 2013. godine koristiti isključivo tunu ulovljenu bez

korištenja FAD-a u 45% svojih proizvoda. Međutim, još dan danas samo 6% proizvoda Riomare sadržava takve sirovine.

Tuna u konzervi: kako se proizvodi?

Prvu stvar koju morate znati je da u pogonu za preradu stiže smrznuta tuna; stoga, nikad se ne prerađuje svježja sirovina. Zašto? Konzervirana tuna se uglavnom priprema od žutoperajne tune i to ne zato što je kvalitetnija od ostalih nego zato što nema više zaliha dugoperajne i plavoperajne tune. Obzirom da se žutoperajna tuna uglavnom lovi u Indijskom oceanu, potrebno ju je odmah zamrznuti kako se ne bi pokvarila tijekom prijevoza.

Pri dolasku u pogon za preradu, tuna se samo parcijalno odmrzne i to iz dva razloga: radi lakšeg rezanja (riba mora biti tvrđa radi lakšeg korištenja pila) i da se ne bi pokvarila.

Nakon parcijalnog odmrzavanja slijedi odstranjivanje glave, repa, peraja i iznutrica. Sav taj „otpad“ (osim iznutrica) završava u konzervama hrane za pse i mačke.

Od ostatka tijela se potom odstranjuje trbušni dio, koji je smatra kvalitetnijim, dok ostatak mišića

završava u pogonu gdje se kuha na pari. Riječ je o djelomičnom kuhanju jer služi za lakše odstranjivanje kostiju i za učvršćivanje mesa. Kuha se na pari kako bi se izbjegla degradacija nutritivnih supstanci. Nakon kuhanja i hlađenja, tuna se konzervira.

Kuhana tuna se reže na filete. Pravilni, vizualno ljepši, fileti završavaju u staklenim konzervama dok mrvice i nepravilni fileti završavaju u velikim cijevima pod pritiskom kojima se pune limenke.

To znači da tuna iz staklenke i tuna iz limenke potječu iz iste ribe. Razlika u cijeni je posljedica materijala konzerve; staklo je skuplje od metala.

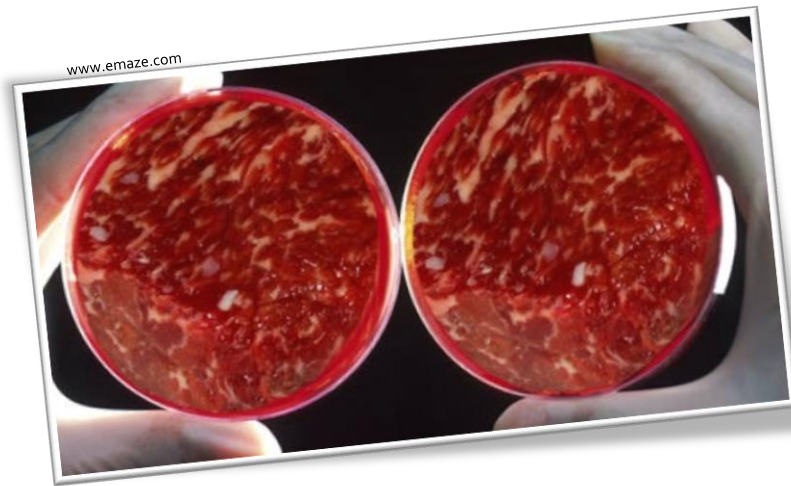
Osim tune, u konzervi se nalazi i tekućina za konzerviranje, koja se uglavnom sastoji od ulja (maslinovo ili suncokretovo). Ulje služi za naglašavanje okusa ali ne konzervira hranu: zato, osim ulja, dodaje se i sol koja služi za konzerviranje prehrambenih proizvoda.

Nakon toga slijedi prava faza kuhanja tune koja se odvija kad je tuna već konzervirana. Konzerve se zagriju na 121 °C kako bi se uništio botulin i kako bi meso dobilo karakterističnu svjetloružičastu boju.

Nakon toga slijedi hlađenje konzervi i njihovo višemesečno skladištenje. Male konzerve tune, koje inače kupujemo, moraju stajati u skladištu barem dva mjeseca prije nego što se stavljaju u prodaju.

(IZVOR: www.tuttogreen.it)

Znanstvenici iz Engleske i Nizozemske razmišljaju o proizvodnji „umjetnog“ mesa in vitro. Naravno, ljubitelji mesa neće biti presretni znajući da jedu prototip mesa koji je izrađen u laboratorij. Međutim studija, koju su proveli znanstvenici iz Sveučilišta u Oxfordu i iz Sveučilišta u Amsterdamu, je pokazala da bi umjetno meso moglo smanjiti emisije ugljika za čak 96% te stoga pružiti ekološku alternativu zootehničkom sektoru, velikom zagađivaču okoliša.

Umjetno meso ili, bolje rečeno, meso in vitro, se proizvodi od goveđih matičnih stanica koje se uzgajaju u laboratoriju. Stanice se množe milijardu puta i proizvode neku vrstu mišićnog tkiva koji slični goveđem mesu. Od samo 10 matičnih stanica moguće je proizvesti 50 tisuća tona mesa u samo dva mjeseca.

Znanstvenici su dokazali da stvaranje mesa in vitro proizvodi znatno manju količinu stakleničkih plinova u odnosu na konvencionalnu proizvodnju mesa. Takvim načinom proizvodnje mesa bi se, također, osigurala hrana za rastuću svijetku populaciju.

Ne smije se podcijeniti ni štednja energije: stvaranje mesa u laboratoriju troši između 7% i 45% manje energije od proizvodnje iste količine svinjskog, goveđeg ili janječeg mesa na tradicionalan način.

Stiže nam „umjetno“ meso proizvedeno in vitro

Štoviše, koristilo bi se samo 1% zemlje i 4% vode u odnosu na tradicionalan uzgoj.

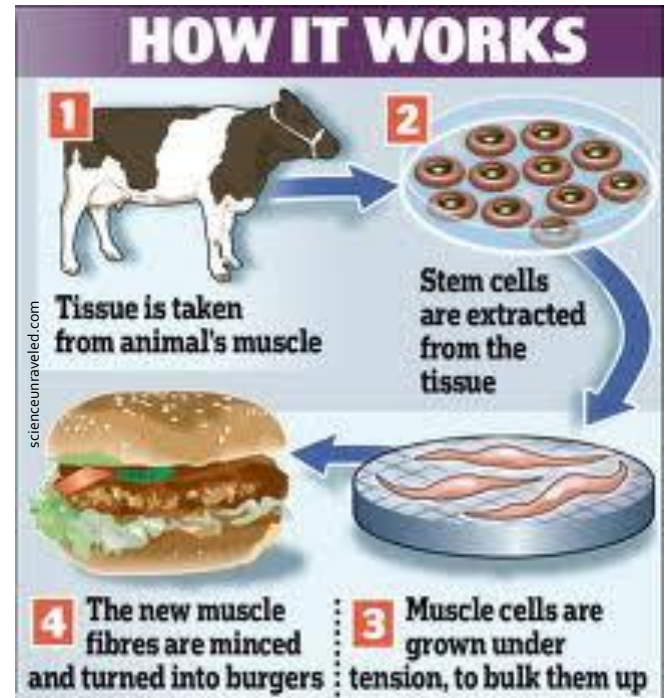
Riječ je o impresivnim podacima, osobito ako uzmemo u obzir činjenicu da se proizvodnjom mesa proizvodi 9% ugljičnog dioksida, 65% dušikovog oksida i 37% metana od ukupnih emisija stakleničkih plinova.

Stočarska industrija koristi i 30% zemljine površine. Procjenjuje se da je već 70% amazonske prašume iskrčeno kako bi se napravilo mjesta za pašnjake.

I prognoze za budućnost su mračne: globalna proizvodnja mesa bi se u budućnosti trebala udvostručiti, od 229 milijuna tona bi trebala preći na 465 milijuna tona u 2050. godini.

Stoga, je li meso in vitro moguća solucija? Ili je najbolje da prijeđemo na vegetarijansku dijetu?

(IZVOR: www.tuttogreen.it)

PROIZVODNJA MESA IN VITRO:

- 1- tkivo se uzima iz goveđeg mišića
- 2- matične stanice se ekstrahiraju iz tkiva
- 3- matične stanice se množe i proizvode novo mišićno tkivo
- 4- novo mišićno tkivo se melje i pretvara u hamburger.

Veganska dijeta bez glutena: tko je rekao da nije moguća?

- mješavine za paniranje koje se mogu kupiti u dućanima zdrave prehrane.

- što se tiče bjelančevina, mogu se jesti mahunarke i derivati soje poput tofu-a, tempeha i krema za mazanje.

Voditi 100% biljnu prehranu je odličan način za smirivanje upale, uspostavljanja normalnog rada probavnog sustava te za uklanjanje svih proizvoda koji sadržavaju gluten.

Proizvodi koji su vrlo djelotvorni za zdravlje crijeva uključuju: svježe voće i povrće, klice, tempeh, tofu, jogurt od soje, mizo i laneno ulje.

Gluten je „proteinska masa“ koju možemo naći u pšenici, horasanskoj pšenici (kamut), ječmu, raži, piru, zobi i njihovim derivatima. Sve više ljudi razvija razne intolerancije na gluten, koje mogu biti blažeg ili težeg oblika. U svim tim osobama izražena je poteškoća u probavljanju glutena, koji nakon određenog vremena postaje toksičan.

Naime, crijevna mukoza koja ne može probaviti gluten i koja je stalno izložena toj supstanci, će se s vremenom upaliti te dovesti do nadutosti i poteškoća u apsorpciji drugih važnih supstanci, poput vitamina i minerala, što će naposljetku rezultirati pothranjenošću a kod djece će dovesti i do problema s rastom.

Većina vegetarijanca i vegana se odmah obeshrabri kada dozna da su intolerantni na gluten, jer misle da će morati držati vrlo restriktivnu dijetu.

Ustvari griješe, jer postoji veliki broj namirnica koje se mogu koristiti:

- riža, kukuruz, proso, kvinoja, amarant, heljda, palenta, brašno, tjestenina, keksi i krekeri od bezglutenskih brašna, mlijeko.

No, zapamtite da je uvijek bolja prevencija! Slijedi kratki vodič za odrasle i djecu.

Odrasle osobe koje nisu intolerantne na gluten bi svejedno trebale izbjegavati unos glutenskih proizvoda barem jednom do dvaput tjedno. Štoviše, preporučljivo je hraniti se raznovrsnim žitaricama a ne uvijek koristiti samo jednu te istu vrstu.

Genetskom selekcijom pšenica je postala veoma bogata glutenom. Ako tome pridodamo i činjenicu da se današnja populacija hrani uglavnom pšenicom, nije ni čudno da sve veći broj ljudi razvije neki oblik intolerancije na gluten.

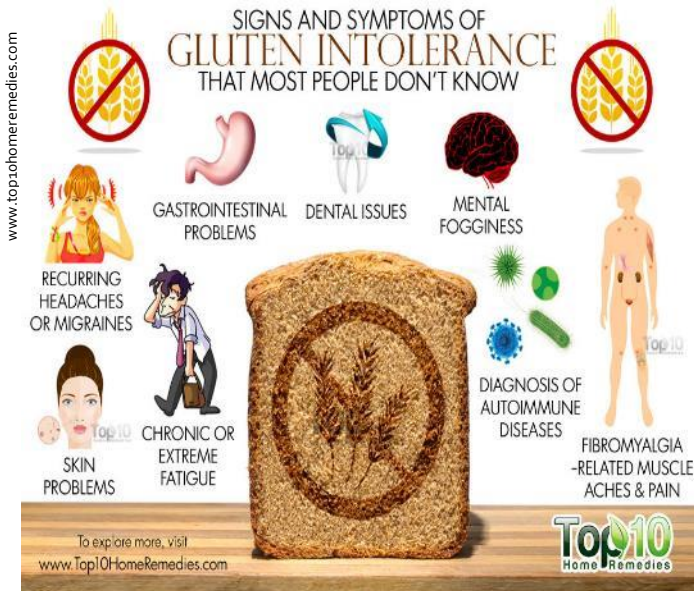
Razne žitarice sadržavaju razne oblike i razne količine glutena. Stoga, korištenje različitih žitarica pomaže u sprječavanju razvoja upalnih reakcija.

Kod djece, vrlo je važno postepeno unositi u njihovu prehranu proizvode koje sadržavaju gluten. Najbolje

je započeti s unosom glutenskih proizvoda oko 7. mjeseca života.

Dojenje je dobra vrsta zaštite od te intolerancije kao i od ostalih vrsta alergija.

(IZVOR: www.tuttogreen.it)

SIMPOTOMI INTOLERANCIJE NA GLUTEN:

- glavobolja ili migrena, vrtoglavica
- problemi sa zubima i sa probavnim traktom
- dermatološki problemi
- umor, malaksalost
- fibromijalgija
- dijagnoza autoimunih bolesti

VEGGIE BUS: pokretna trgovina voća i povrća

U Torontu, najgušće naseljenom gradu u Kanadi, pokrenut je Veggie Bus, pokretna trgovina koja prevozi i prodaje voće i povrće u najsiromašnijim kvartovima grada gdje je ekološka i zdrava hrana samo iluzija u moru nezdrave hrane koja se prodaje u tamošnjim supermarketima.

Taj fenomen nezdrave hrane u siromašnim periferijama grada je tipična pojava u SAD-u; međutim, u posljednje se vrijeme počela pojavljivati i u Europi. Čim se udaljite iz centra grada, dočekuju vas veliki trgovački centri oko kojih se nalaze siromašni kvartovi gdje nedostaju tržnice svježih proizvoda. Stoga, stanovnici tih dijelova grada su primorani kupovati hranu u trgovačkim lancima koji obiluju nezdravom prepakiranom hranom.

Veggie Bus je nastao od ideje arhitektonskog ureda LGA Planners koji je od Toronto Transit Commission-a dobio na dar stari autobus za javni prijevoz.

Autobus je renoviran i prilagođen za novu funkciju; redovito se opskrbljuje svježim voćem i povrćem kako bi mogao prevoziti proizvode u periferiji grada.

Unutrašnjost autobusa je kompletno preuređena: postavljene su police na kojima se mogu slagati košare voća i povrća; također, moguće je i izložiti proizvode izvan autobusa zahvaljujući specijalnim policama. Na taj način, potrošači mogu promatrati izvana proizvode ili mogu ući u autobus kako bi vidjeli što se sve taj dan nudi.

Ova inicijativa ima kao cilj osvijestiti zajednicu o važnosti zdrave prehrane. Stanovnici periferija nažalost, su sve češće primorani konzumirati pakirane proizvode. Nedostatak lokalnih trgovina i pad u cijenama stanova su pretvorili ta područja u „spavaonice“. Veggie Bus predstavlja novost za ta područja te omogućuje lokalnom stanovništvu da se hrani zdravom i raznolikom hranom.

(IZVOR: www.tuttogreen.it)

